

MAK 2030 algatamise majanduse valdkonna alamtöörühma probleemide kaardistus

Sisukord

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 1	3
Praeguse arengukava maksimaalne raiemaht, puistute vanuseline ja puuliigiline jagunemine ei taga tööstusele pikaajalist ühtlast puidukasutust	3
Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 2.....	4
Puidutooraine väljamüümise piirangu vajadus	4
Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 3.....	5
Loodusturismi sihttoetuste vajadus	5
Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 4.....	6
Juurepessi levikut tõkestavate meetmete vajadus	6
Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 5.....	7
Piirangute õiglase hüvitamise meetmed ei ole olnud piisavad	7
Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 6.....	8
Statistikat moonutab madalaboniteediliste ja kõrgeboniteediliste männikute koosesitamine	8
Vajadus arvestada rabamännikud statistikast eraldi reale	9
Jaanus Auni esitatud probleem nr. 1	10
Metsaomandi koondumine kaotab maaomandi järjepidevuse.....	10
Jaanus Auni esitatud probleem nr. 2	11
Amortiseerunud maaparandussüsteemid erametsamaal vähendavad metsade tootlikkust... 11	
Jaanus Auni esitatud probleem nr. 3	12
Erametsade puuliigiline koosseis on muutunud majanduslikult väheväärtuslike puuliikide suunas raiesmike vähese kultiveerimise ja hooldusraiate (valgustus) vähese teostamise tõttu.	12
Jaanus Auni esitatud probleem nr. 4	14
Okaspuu ressurss on erametsas pikas perspektiivis ebapiisav.....	14
Jaanus Auni esitatud probleem nr. 5	15
Energeetikas kasutatava puidu kasvav nõudlus.....	15
Jaanus Auni esitatud probleem nr. 6	16
Hakkpuidu impordi ja ekspordi statistika on puudulik.....	16

Rene Tammistu esitatud probleem nr. 1	17
Puudub ülevaade energiamajanduses tulevikus kasutatavast puiduressursist ja nõudlusest	17
Rene Tammistu esitatud probleem nr. 2	19
Raiepiirangute seadmisest	19
Rene Tammistu esitatud probleem nr. 3	20
Puudulik hakkpuidu impordi ja ekspordi statistika	20
Rene Tammistu esitatud probleem nr. 4	20
Puudub ülevaade puiduenergeetika majanduslikest mõjudest	20
Töögrupi poolt lisatud probleem nr. 1	21
Puidubilansi aluseks olevad andmeallikad puudulikud ning puidubilansi ja prognoosi koostamise osas puudub riiklik valdkonna terviklik kaardistus	21
Töögrupi poolt lisatud probleem nr. 2	22
Puudub teadmine, mis ulatuses majanduspiiranguteta metsade pindala võib muutuda	22

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 1

1.	Probleemi sõnastus	Praeguse arengukava maksimaalne raiemaht, puistute vanuseline ja puuliigiline jagunemine ei taga tööstusele pikaajalist ühtlast puidukasutust
2.	Probleemi kirjeldus	Praegusel hetkel on Eesti metsa- ja puidutööstusel kaks tulevikutsenaariumit: (1) intensiivse kasutuse jätkumine kuni ressursi kokku kuivamiseni umbes 30 aasta pärast, mille tulemuseks on kohaliku tööstuse järsk kokku tõmbumine või (2) jätkusuutliku puidukasutuse planeerimine, mis omakorda tähendab praeguste raiemahtude kahandamist. Nii Põhiseaduse kui Metsaseaduse järgi peab Eesti riik majandama oma loodusvarusid jätkusuutlikult, seepärast on EMA hinnangul meie riigi otseste eesmärkidega kooskõlas just jätkusuutliku puidukasutuse planeerimine. Mäni hea seismise tõttu on otstarbekas tõsta mäni raiekriteeriume, samuti on seoses kuusikute üleraiega mõistlik tõsta kuuse raiekriteeriume. Optimaalse puidukasutuse saavutamiseks tuleb luua majanduslikke meetmeid, mis võimaldavad hall- lepikute senisest ulatuslikumat kasutuselevõttu. Raiemahtude alandamine teenib samaaegu ka ökoloogilisi, sotsiaalseid ja kliimaeesmärke.
3.	Miks see on tähtis?	Majandusliku jätkusuutlikkuse seisukohast oluline.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	

5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	Algselt oli: Tööstuse seisukohast stabiilse puidukasutuse tagamise vajadus
10.	Otsus	Rainer Kuuba, Mati Valgepea ja Martin Luiga sõnastavad punktid 2-8

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 2

1.	Probleemi sõnastus	Puidutooraine väljamüümise piirangu vajadus
2.	Probleemi kirjeldus	Meede aitaks kaasa nii üleraie vähendamisele kui tooraine suuremale väärindamisele, kuna meile jääv puit annab kohalikele võimaluse midagi uut ja väärtuslikku (mööbel, mänguasjad jms) toota ning sellega seonduvaid makse koguda, töökohti tekitada jms.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	

7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Pakutud teemat ei pea töögrupp majanduslikuks probleemiks.

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 3

1.	Probleemi sõnastus	Loodusturismi sihttoetuste vajadus
2.	Probleemi kirjeldus	Eesti on potentsiaalikas loodus- ja linnuturismimaa, millist majanduslikku võimalust me tänini täielikult ära ei tarvita. Suurem osa meil käivatest turistidest koonduvad linnadesse, samas kui spetsiifiliselt loodusest huvitunud turistide sihtrühm on vähemalt Eesti ala jaoks piisavalt suur ning veedab riigis ka keskmiselt pikema aja, jättes siia seega kruisituristist märksa rohkem raha. Rahvusvaheline kogemus näitab, et loodusturismis edu saavutamiseks on tarvis riigi poolset otsust olla loodusturismimaa. Eesti loodusturismi veteran Marika Mann on hinnanud, et kui viie aasta jooksul loodusturismi sihtturundusse miljon eurot suunata, siis võib selle tulemusel loodusturismi maksupanus RMK tuluga võrreldavaks kasvada.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	

6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Ei ole MAK teema, teemaga tegeleb EAS ja turismi arengukava

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 4

1.	Probleemi sõnastus	Juurepessi levikut tõkestavate meetmete vajadus
2.	Probleemi kirjeldus	Kuna Eesti metsamajandust ohustavad üha enam intensiivmetsanduse tagajärjel vohava juurepessi kahjustused kuusikutes ning ikka rohkem ka männikutes, siis tuleb (1) keelata juurepessist nakatunud kuuseraiesmikule uute kuusekultuuride istutamine, (2) teostada kuusikutes ja pohlamännikutes raiet õhutemperatuuri juures alla 0 kraadi celsiust, (3) hoiduda monokultuursete puistute rajamisest ja (4) eelistada hõredamat istutust ning hilisemat harvendust. ¹ Vastasel juhul jätame järeltulevale põlvkonnale pessist tugevasti kahjustatud majandusmetsad.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku	

	probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Martin Luigale kodutööks

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 5

1.	Probleemi sõnastus	Piirangute õiglase hüvitamise meetmed ei ole olnud piisavad
2.	Probleemi kirjeldus	Nn maadevahetus oleks lihtne kompenseeriv meede eraomanikele, aidates vahetada sotsiaalselt või ökoloogiliselt kõrgema väärtusega erametsatüki majanduslikult samaväärse ning samas piirkonnas asuva riigimetsa vastu, mis on sotsiaalses või ökoloogilises mõttes vähem huvipakkuv. Süsteem vajaks kontrollmehhanismi, välistamaks selle abil petturliku tulu teenimist, missuguse võimaluse ärahoidmiseks saame kasutada meie mineviku metsanduspoliitikast saadud korrupsioonimehhanismi õppetundi.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	

6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	Oli: Maadevahetuse programmi taaselustamise vajadus
10.	Otsus	Martin Luiga kirjeldab kodutööna uuesti uuendatud probleemi valguses

Linda-Mari Väli esitatud probleem nr. 6

1.	Probleemi sõnastus	Statistikat moonutab madalaboniteediliste ja kõrgeboniteediliste männikute koosesitamine
2.	Probleemi kirjeldus	Rabamännikuid kui majanduslikult vähetulusaid alasid tuleb statistikas eraldi arvestada, et männikute tagavara riigi poolsete majandusplaanide ette valmistamisel üle ei hinnataks.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	

7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	Vajadus arvestada rabamännikud statistikast eraldi reale
10.	Otsus	Ei ole MAK teema probleemina ja edaspidi kajastatakse statistika probleemi (Linda-Mari probleem 1) all.

Jaanus Auni esitatud probleem nr. 1

1.	Probleemi sõnastus	Metsaomandi koondumine kaotab maaomandi järjepidevuse
2.	Probleemi kirjeldus	<p>Aastal 2015 kuulus 35% erametsamaast juriidilistele isikutele. Samas moodustasid juriidilised isikud 5% metsaomanike arvust. Juriidilistele isikutele kuuluva metsamaa keskmine suurus on 65,7 ha, kuid füüsilisele isikule kuuluva metsamaa keskmine suurus on 6,4 ha. Väärtuslikum erametsamaa on koondumas mõne tuhande juriidilise isiku kätte tuues tulevikus eeldatavalt kaasa senisest aktiivsema metsamajandamise. Metsaomandi koondumine kaotab Esimese Vabariigi ajast jäänud maaomandi järjepidevuse ning koos sellega eelkõige metsaomanikust linnainimese senise sideme maa ja loodusega. Mets on olnud eksistentsiaalne osa eestlusest ja eestlase narratiivist, nagu sellest on kirjutanud oma raamatutes näiteks Valdur Mikita². Tekitades toetuste, maksude vms-ga omandisuhete muutust toob see kaasa lisaks metsamajandamisele ja sellest saadavale tulule vaimset muutust, millega peame arvestama. Seetõttu ei saa metsamajandamises eraldi eesmärgiks võtta metsaomandi koondamist juriidiliste isikute kätte, vaid pigem tuleks panustada füüsilisest isikust metsaomanike aktiveerimisse. Viimasel kümnendil on juriidilistele isikutele kuuluva metsamaa pindala rohkem kui kahekordistunud, mis näitab juriidiliste isikute suuremat võimekust investeerida metsamaasse ning toota seal tulu. Metsaregistrisse kantud üle 50 ha metsamaaga kinnistud moodustavad 9,4% juriidiliste isikute metsamaast (5% füüsiliste isikute metsamaast).</p> <p>Juriidilised isikud on aktiivsemad nii raiel kui metsa uuendamisel. Juriidiliste isikute kavandatud raiemaht moodustas 58% ja füüsilisest isikust metsaomanike kavandatud raiemaht 42% aastal 2016³. Toetustel on olnud oluline roll metsamajandamisele kaasa aitamises, juriidilised isikud on ka toetuste taotlemisel olnud pisut aktiivsemad. Kui metsa uuendamise toetust maksti aastatel 2007-2015 kokku 33 503 hektarile kogusummas 6,6 mln EUR, siis sh juriidilistele isikutele 47% ja füüsilistele isikutele 42%. Tuleb siiski märkida, et füüsiliste isikute</p>

		aktiivsus on viimastel aastatel kasvanud nii toetuste taotlemisel kui sellega seonduvalt ka metsade majandamisel (nt metsa uuendusele makstud toetuses kolmekordistus füüsiliste isikute osakaal 21%-lt aastal 2009 63%-ni aastaks 2014)..
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav?	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Irje Möldre sõnastab ringi majanduse teemaks. Hetkesõnastuse alusel kultuuri/sots teema.

Jaanus Auni esitatud probleem nr. 2

1.	Probleemi sõnastus	Amortiseerunud maaparandussüsteemid erametsamaal vähendavad metsade tootlikkust
2.	Probleemi kirjeldus	Riigimetsamaal vastutab teede ja kraavide inventuuri ja hooldamise eest Riigimetsa Majandamise Keskus, erametsamaadel sellist ühte pädevat asutust pole. Erametsamaal majandusmetsade kuivenduseisund on valdavalt mitterahuldav. Erametsade infrastruktuuri korrashoid on metsaomanike kohustus. Probleemne on teede hooldamine ja parandamine seoses nimetatud tööde kulukuse ning tee omandi killustatusega. Suur osa kraave on Maaparandussüsteemide Registris registreerimata ja enamus registreeritud kraave on rajatud 1965-1985 ehk amortiseerunud, tagasihoidlik on ühistegevus teede ja

		kraavide uuendamisel ja korrashoiul ⁴ . Metsamaaparanduse ning taristu hooldamise süsteemne toetamine erametsamaal võimaldaks oluliselt tõsta majandusmetsade tootlikkust.
3.	Miks see on tähtis?	Tootlikkus väheneb
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Maaomanike jaoks on probleem, kellel liigniisked metsad
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav?	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	Algselt oli: Amortiseerunud maaparandussüsteemid (taristu) erametsamaal
10.	Otsus	Irje Möldre kodutöö. Sõnastatakse eraldi taristu ka teema – Mikk Link, Tõnu Ehrpais, Irje Möldre ja Mart Raamat

Jaanus Auni esitatud probleem nr. 3

1.	Probleemi sõnastus	Erametsade puuliigiline koosseis on muutunud majanduslikult väheväärtuslike puuliikide suunas raiesmike vähese kultiveerimise ja hooldusraiete (valgustus) vähese teostamise tõttu.
2.	Probleemi kirjeldus	Metsa uuendamisel vajalik samaväärne taastamine. Aastal 2013 moodustas erametsamaa lageraie pindalast toetustega istutatud metsamaa 4% ja kogu erametsamaal taastati istutusega lageraiealadest 13%. Metsauuendamise teatamise kohustust alates aastast 2014 enam pole ja seetõttu puuduvad hilisema perioodi kohta planeeritud metsauuenduse andmed. Eestis kokku kasutati

		<p>2016. aastal metsade uuendamiseks ja metsastamiseks 28,9 miljonit metsataime, sellest 8,7 miljonit erametsas ja 20,2 miljonit riigimetsas. Metsanduse arengukava näeb ette, et aastaks 2020 peavad erametsaomanikud uuendama 40% uuendusraie aladest istutamise ja/või külviga. Istutamiseks on vaja 11,7 miljonit metsataime aastas. Juhul, kui Eestisse sisse toodud metsataimede kogus asendada Eestis toodetava koguste hulka, on vajalik juurde kasvatada ligikaudu viis miljonit metsataime⁵. Noorendike hooldust tehti Euroopa Liidu poolt rahastatava toetuse abil 2007-2015 kokku 24 620 ha, mis moodustab 13% noorendike pindalast välja pool riigimetsamaad.</p> <p>Näiteks Soomes leiti metsamajandamise 100 aasta stsenaariumide modelleerimisel, et lähtudes tänasest metsaressursi struktuurist peab metsamajandamise fookus olema uuendamisel ja noorte puistute hooldusel kui eesmärgiks on pikaajaliselt tagada ja suurendada metsade tootlikkust. Intensiivsetes metsamajandamise stsenaariumides on võimalik raiemaht 40% suurem kui tänane raiemaht. Stsenaariumide analüüsil arvestati elurikkuse seisukohalt oluliste näitajatega nagu puistute looduslik liigiline koosseis ja surnud puidu teke⁶.</p> <p>Metsamajandamiskavade koostamise, nõustamise, metsauuendamise ja noorendiku hooldusraie toetuste abiga genereerivad metsaomanikud aastas keskmiselt puitu 1,5 mln tm. Metsaomanike aktiveerimine metsamajandamise tegevustele omaks pikaajalist positiivset mõju riigieelarvele, toetustena puidu tootmisse investeeritud raha on toonud riigieelarvesse 10 korda rohkem tagasi. Toetusteta oleks jäänud arvestatav osa erametsamaad uuendamata, puitu tööstusele ja energeetikale metsast välja toomata, seonduvad töökohad loomata ja riik maksutuluta.</p>
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku	

	probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav?	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	Oli: Ebapiisav metsa uuendamine ja hooldusraie
10.	Otsus	Irje Möldre kodutöö

Jaanus Auni esitatud probleem nr. 4

1.	Probleemi sõnastus	Okaspuu ressurss on erametsas pikas perspektiivis ebapiisav
2.	Probleemi kirjeldus	<p>25 aastastes erametsades okaspuu enamusega puistud tööstuse vajaduse ning seonduva puitkütuste tootmise ressursi (2015 kasutati energeetilistel eesmärkidel kokku 7,1 mln tm) katmiseks pikas perspektiivis sisuliselt puuduvad. Kui männi ja kuuse enamuspuuliigiga küps mets moodustab riigimetsamaal 51,4% küpsest metsast ja noorendikud moodustavad 54%, siis teistel valdajatel moodustab männi ja kuuse enamuspuuliigiga küpse mets 26,6%, okaspuu noorendikud moodustavad vaid 15,6% . Taasiseseisvunud vabariigi ajal on raiutud erametsamaadel toimunud looduslik uuenemine peamiselt lehtpuudega. Tagamaks puidutööstuse konkurentsivõime pikaajaliselt tuleb metsauuendusse investeerida teadlikult ja senisest oluliselt rohkem.</p> <p>Puidutööstuse installeeritud tootmisvõimsustele vajaliku ressursi tagamiseks tuleks modelleerida erinevate metsamajandamise võtete mõju puidu sortimentidele, bioenergiale, maksutulule, süsinikuvarule ja elurikkusele maakonniti majandusmetsas, eraldi riigi- ja erametsamaal. Modelleerimise tulemuste alusel oleks võimalik kavandada järgmist erametsanduse toetuste perioodi. Soome Luonnonvarakeskus on avaldanud valmisolekut Soomes</p>

		metsamajandamise võtete mõju modelleerimisel ressursile 100 aasta perspektiivis kasutatud meetodikat rakendada Eesti metsamajandamise võtete mõju modelleerimiseks koostöös nt Eesti Maaülikooli ja Erametsakeskusega.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Kaetud eelmise probleemiga.

Jaanus Auni esitatud probleem nr. 5

1.	Probleemi sõnastus	Energeetikas kasutatava puidu kasvav nõudlus
2.	Probleemi kirjeldus	ENMAK 2030 soojusmajanduse taastuenergia eesmärgi täitmisel võib energeetilise ressursi kättesaadavus, eelkõige LULUCF määrusest tuleneda võiva raiemahu piirangu tõttu (10 mln tm/a ?) osutada problemaatiliseks. Seetõttu tuleks kavandada lisaks energeetikas kasutatava puidu allikaid, nt täna hooldusraiel metsa jääv ressurss, omanikuta veekogude kallastel ressurss, kraavi- ja põlluääred võiks olla 15 aastase

		raieringiga energiapuidu kasvamiseks, liinialused energiavõsa kasvatamiseks, hakke energiatoetus kasutus. Viimasele aitaks kaasa nt, kui laiendada logistika ja e-veoselehe süsteem tarbijatele ehk soojatootjatele kasutatavaks koostöös Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühinguga ning muuta see kohustuslikuks.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Läheb osaliselt LULUCF ja Rene Tammistu 1. punkti alla

Jaanus Auni esitatud probleem nr. 6

1.	Probleemi sõnastus	Hakkpuidu impordi ja ekspordi statistika on puudulik
2.	Probleemi kirjeldus	Eraldi energeetikas kasutatava hakkpuidu koguste impordi ja ekspordi statistika (vastav EMTAK kood) puudub. See on aga vajalik, et hakke tootjate ja kasutajate abiga täpsustada energeetikas kasutatava hakkpuidu kaubanduse maht ning selle võimalik mõju soojusmajandusele ja soojuse hinnale. Lätist imporditi 2016 nt 1,5 mln euro eest saepuru, jäätmeid, briketti, kuid me ei tea, kas ja mis mahus on selles

		energeetikas kasutatava hakke import. Ettevõtjate sõnul hakke eksport kasvab senise impordi asemel Lõuna-Eestist, kuna Läti taastuenergia eesmärk on täna täitmata ning Lätis on toetused koostootmisele suuremad. Läti kasvav nõudlus mõjutab energeetikas kasutatava puidu hinda ja kättesaadavust. Samas on Kirde-Eesti energeetilise puiduressursi potentsiaal kasutamata, kuna hakketootjate kogemusel nt Eesti Energia AS korraldab hakke hankeid pigem hinna teada saamiseks, mitte hangete realiseerimiseks.
3.	Miks see on tähtis?	Prognooside koostamiseks, ressursi liikumise hindamiseks
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Taastuenergia sektori, tarbijate, riigil võetud ambitsioonikad eesmärgid.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Seotud metsandusega, statistika teema. Andmete saamine raskendatud
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Puudub kombineeritud nomenklatuuri kood
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Käsitletakse teemas: Puidubilansi aluseks olevad andmeallikad puudulikud ning puidubilansi ja prognoosi koostamise osas puudub riiklik valdkonna terviklik kaardistus

Rene Tammistu esitatud probleem nr. 1

1.	Probleemi sõnastus	Puudub ülevaade energiamajanduses tulevikus kasutatavast puiduressursist ja nõudlusest
----	--------------------	--

2.	Probleemi kirjeldus	ENMAK 2030 taastuenergia eesmärkide täitmiseks on MAK seisukohalt oluline analüüsida energiapuidu ressursi kättesaadavust ning kaardistada lahendused. ENMAK 2030 seab eesmärgiks 50%-lise taastuenergia osakaalu a-ks 2030 sh. soojusmajanduses 80%, elektrimajanduses 50% ja transpordis 10%. Selles kontekstis tuleks hinnata EL regulatsioonide, ennekõike LULUCF mõju puiduressursi kättesaadavusele ning selgitada kuidas hakatakse rakendada LULUCFst tulenevaid piiranguid ja millised on sellest piirangust tulenevad mõjud. Oluline oleks kavandada abinõude väljatöötamist energeetikas kasutatava puidu allikate osas. Näiteks elektriliinide alune võsa, hooldusraiel metsa jääv ressurss, omanikuta veekogude kallastel ressurss, kraavi- ja põlluääred. Teisalt aga on oluline, et ressursi kasutus oleks maksimaalselt efektiivne, mistõttu tuleks välistada ebatõhusat ressursikasutust nagu näiteks puidu masspõletamine Narva elektrijaamades.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	Oli: Energiamaajanduses kasutatava puiduressursi nõudlus
10.	Otsus	Kodutöö Tammistule. LULUCF eraldi teema – Rene Tammistu vormistab.

Rene Tammistu esitatud probleem nr. 2

1.	Probleemi sõnastus	Raiepiirangute seadmisest
2.	Probleemi kirjeldus	MAK saatvates diskussioonides on kõlanud ettepanekud raiepiirangute seadmisest. Selles kontekstis on oluline täpsustada, et juhul kui raiepiiranguid protsessi tulemusel seatakse, siis missugustele raietele neid seatakse. See on küsimus nii puu liikidest (lepp vs. mänd), raieliikidest (lageraie vs. hooldusraie näiteks). Suures osas erametsas on tegemata nii valgustus kui ka hooldusraie ja selle tooraine võiks valdavalt olla bioenergeetika ressursiks. Teiseks tagavad just harvendus ja hooldusraided metsa jätkusuutliku ja võimalikult kõrge kvaliteediga toorme allikana. Seega kindlasti ei tohiks neid piirata, pigem võiks kavandada meetodid kuidas metsaomanikke motiveerida metsakasvatusse investeerima. Oluline on silmas ka pidada seda, et mittemetsamaal kasvav võsa ei peaks LULUCEF määruse seisukohast olema mets.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Teemat käsitleme energeetika all.

Rene Tammistu esitatud probleem nr. 3

1.	Probleemi sõnastus	Puudulik hakkpuidu impordi ja ekspordi statistika
2.	Probleemi kirjeldus	Energeetikas kasutatava hakkpuidu koguste impordi ja ekspordi statistika puudub. See oleks aga vajalik, et hakke tootjate ja kasutajate abiga täpsustada energeetikas kasutatava hakkpuidu kaubanduse maht ning selle võimalik mõju soojusmajandusele ja soojuse hinnale.
3.	Miks see on tähtis?	
4.	Kelle jaoks on see probleem?	
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Käsitletakse teemas : Puidubilansi aluseks olevad andmeallikad puudulikud ning puidubilansi ja prognoosi koostamise osas puudub riiklik valdkonna terviklik kaardistus

Rene Tammistu esitatud probleem nr. 4

1.	Probleemi sõnastus	Puudub ülevaade puiduenergeetika majanduslikest mõjudest
2.	Probleemi kirjeldus	Käesoleval hetkel puudub ülevaade, millisel määral panustab puiduenergia Eesti tööhõivesse, millist mõju

		avaldatakse sektor Eesti väliskaubanduse bilansile, milline on mõju riigi maksumutuludele, millist rolli mängib puiduenergia energiajulgeolekus jms. Vastavad hinnangud Eestis on tehtud kaudsetele meetoditele tuginedes ega ole täpsed.
3.	Miks see on tähtis?	Analüüs oleks aluseks poliitiliste otsuste tegemiseks
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Tööstusele ja otsustajatele
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Tooraine kaudu seotud metsandusega.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	
7.	Kas probleem on lahendatav	
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	
9.	Ümbersõnastamine	Oli: Puiduenergia positiivsete mõjude hindamine arengukava raames
10.	Otsus	Rene Tammistu täidab kodutööna

Töögrupi poolt lisatud probleem nr. 1

1.	Probleemi sõnastus	Puidubilansi aluseks olevad andmeallikad puudulikud ning puidubilansi ja prognoosi koostamise osas puudub riiklik valdkonna terviklik kaardistus
2.	Probleemi kirjeldus	KAURil puudub aeg ja ressurss, puidubilansi koostamine projektipõhine. Puidubilansi koostamine peaks olema riiklikult koordineeritud.
3.	Miks see on tähtis?	Puudub piisavalt hea ülevaade puidu kasutamisest, teadmispõhisus, riigi võimekuse suurendamine võimaldamaks andma täpsemaid hinnanguid.

4.	Kelle jaoks on see probleem?	Turuosalised, investeeringute tegemiseks
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Osaliselt metsanduslik probleem, seotud statistikaga.
6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Projektipõhine lähenemine, põhineb hinnangutel.
7.	Kas probleem on lahendatav	on lahendatav
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Ebaselgus puidu kasutamise ning puidu kasutamise tulevikuprognoside osas
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Probleem sõnastatud

Töögrupi poolt lisatud probleem nr. 2

1.	Probleemi sõnastus	Puudub teadmine, mis ulatuses majanduspiiranguteta metsade pindala võib muutuda
2.	Probleemi kirjeldus	Olemasolevas MAKis seatud kaitsealade miinimumpiir mitte maksimum. Samuti võib metsamaa minna kasutusest välja raadamise tõttu. Tulenevalt puistute ebaühtlasest jagunemisest ja vanemate puistute vähenemisest lageraiete mahud vähenevad tulevikus. Mahtude vähenemine on sots/maj mõjuga.
3.	Miks see on tähtis?	Tähtis metsatööstuse jaoks, et kavandada arenguid.
4.	Kelle jaoks on see probleem?	Metsatööstuse ja ühiskonna jaoks.
5.	Kas tegu on metsandusliku probleemiga? Kus on probleemi juured?	Jah.

6.	Mis faktid toetavad/ei toeta probleemi olemasolu?	Kaitsealuste piirangutega metsade pindala on suurenenud.
7.	Kas probleem on lahendatav	Jah
8.	Mis juhtub kui probleemiga ei tegeleta?	Ei kasuta võimalusi optimaalselt
9.	Ümbersõnastamine	
10.	Otsus	Probleem sõnastatud.

